

Průřezové téma: **Společnost pro všechny**

Očekávaný výsledek učení: PTS-000-000-ZV5-001

Zkoumá e reflektuje rozmanitost a propojenost světa.

Popis úrovně Splněno

- Vyjádří, v čem je přínosné, že je každý člověk jedinečný.
- Jmenuje příklady příležitostí, které rozmanitost přináší.
- Vysvětlí propojenost světa na příkladech věcí a situací jemu důvěrně známých.
- Na základě konkrétních lidských příběhů posoudí, jak může pozitivně i negativně ovlivňovat životy lidí jinde ve světě.

Barevná mozaika světa

Autorka materiálu: Petra Skalická

Anotace

Ilustrace ukazuje, jaké příležitosti přináší rozmanitost našeho světa a co znamená pojem *společnost pro všechny*. Skrze příběhy lidí z různých koutů světa i prostřednictvím poznávání lidí ve vlastním okolí žáci objevují, jak různé dovednosti, zájmy či pohledy obohacují naši společnost. Ilustrace vybízí k přemýšlení o tom, co každý z nás může přinést svému okolí a jak díky jedinečnosti každého člověka může být svět zajímavý a lepší. Povzbuzuje žáky, aby sami přispívali k pozitivním změnám – ve své třídě nebo okolí. Žáci mohou prostřednictvím vlastní zkušenosti reflektovat hodnotu lidské jedinečnosti a rozvíjet citlivý přístup k lidem i prostředí kolem sebe. Ilustrace podporuje klíčovou kompetenci k občanství a udržitelnosti, a to jak skrze zprostředkované příběhy, tak prostřednictvím reálného jednání žáků ve světě, který je obklopuje.

Popis realizace

1. Zkus si představit, kdyby všechny děti ve vaší třídě byly stejné. Byla by to zábava, nebo spíš nuda? Co kdyby všichni chtěli dělat úplně tu stejnou věc? Třeba hrát stejnou hru? Kreslit úplně stejný obrázek? Kdo by přinášel nápady? Kdo by tě mohl naučit něco nového? Podle čeho by sis vybíral své kamarády?

A teď si představ, že by všichni lidé na světě byli úplně stejní.

Jak by vypadal svět, kdyby byli všichni lidé úplně stejní?

Svoje nápady napiš nebo nakresli. Pak si o nich popovídejte ve třídě.

2. Zkus zjistit, v čem jsou někteří tví spolužáci jedineční. Chceš-li, můžeš se také vydat do svého okolí a poznat některé lidi, kteří tam žijí. ***Zepřej se jich***, co je baví, čemu věnují čas, co dobře umí, čím pomáhají druhým nebo čím přispívají do společného života.
3. Přemýšlej, proč je dobré, že nejsme všichni stejní, že každý člověk je jedinečný. ***Napiš aspoň 3 věci, které by svět bez rozmanitosti ztratil.*** Mohou ti k tomu pomoci otázky: Co by naší třídě chybělo? Co by naší škole chybělo? Co by naší obci chybělo? Co by světu chybělo? Svoje nápady sdílej s ostatními.

To, že každý z nás je jedinečný, znamená nejen to, že každý z nás jinak vypadá, ale také že máme rozdílné dovednosti, zájmy, sny, pohledy na svět atd. Díky tomu se doplňujeme, učíme se od sebe či můžeme spolupracovat. Jedinečnost každého z nás obohacuje svět. Rozmanitost dělá náš svět zajímavým, tvořivým a lepším místem pro život.

4. Pojď si společně přečíst některé příběhy lidí z knížky ***Příběhy na dobrou noc pro malé rebelky*** (v příloze najdeš tipy na vybrané příběhy). Jde o skutečné příběhy lidí z minulosti i současnosti. Uvidíš, že každý

z těchto lidí byl v něčem jedinečný. Pocházeli z různých míst světa, z různého prostředí, měli vlastní sny, zájmy, nápady nebo odvahu udělat věci jinak. Dokázali ve svém okolí, nebo dokonce i ve světě něco změnit či zlepšit.

U každého příběhu přemýšlej nad těmito otázkami a potom se o nich pobav s ostatními:

V čem byla osoba v příběhu jedinečná?

Co dokázala?

Jak ovlivnila další lidi nebo svět kolem nás?

5. Každý může něco přinést svému okolí i světu. Každý člověk má něco, čím obohacuje ostatní. Nemusí to být velké věci, i drobnosti mohou mít velký význam a měnit svět.

O některých lidech se dozví celý svět a jejich činy nebo dovednosti ovlivní mnoho lidí po celém světě. Stejně důležité jsou ale i činy a dovednosti lidí, s nimiž se denně setkáváš – tvoji blízcí, spolužáci, lidé z tvé ulice nebo obce.

Podívej se kolem sebe – ve škole, doma nebo ve svém okolí.

Přemýšlej, čím ty konkrétně můžeš udělat své okolí či svět lepším.

Může to být něco malého – třeba pomoc spolužákovi, postarat se o přírodu kolem sebe nebo vymyslet nápad, který přinese radost lidem ve tvé třídě nebo doma. Najdi místo, člověka či živou bytost, které můžeš věnovat pozornost nebo péči.

Zkus se rozhodnout, co konkrétně uděláš.

Až budeš mít svou zkušenost za sebou, můžeš – podobně jako u příběhů, které jsi četl – ***napsat krátký příběh*** o tom, co jsi udělal a proč sis vybral právě to. Napiš také, jaký to mělo vliv – na lidi, na přírodu nebo na tebe samotného (např. co jsi díky tomu zažil, pochopil nebo změnil).

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k občanství a udržitelnosti Respektující vztah k životu a světu KOB-RES-000-ZV5-001	<i>Chová se citlivě k živým jedincům i k přírodě a svému okolí jako celku.</i>	- vytvářím situace, při nichž se žáci dostávají do četných přímých kontaktů s rozmanitými živými jedinci ve svém okolí - vytvářím situace, při nichž žáci mohou prozkoumávat své okolí a pečovat o něj či zlepšovat ho - umožňuji žákům sdílet své zkušenosti a zážitky z kontaktů a péče o jiné živé bytosti/organismy o své okolí - vedu reflexi o zkušenostech a zážitcích žáků podle osvědčených postupů (např. reflektivní postupka)
KK k občanství a udržitelnosti Zohledňování propojenosti světa KOB-ZPS-000-ZV5-001	<i>Uvědomuje si vzájemnou propojenost společenských a ekologických aspektů různých situací ve svém okolí.</i>	- vytvářím situace a zadání vyžadující prozkoumávání a interpretaci různých souvislostí v místním prostředí a mezi místem a širším světem (místně zakotvené učení) - vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro diskuse žáků o souvislostech různých jevů a procesů a využívám k jejich vedení osvědčené diskusní techniky

Metodický komentář pro učitele

Aby žáci zvládli přemýšlet nad rozmanitostí mezi lidmi a formovat si svůj vlastní postoj k rozmanitosti, utvářejte pro ně předem příležitosti, kdy se budou moct setkávat s rozmanitostí ve svém okolí a uvědomovat si ji.

Zvolte pro žáky 2–3 příběhy různého charakteru, aby na nich žáci mohli sledovat různé jedinečnosti konkrétních

osob. např.

- někoho, kdo využil svůj talent (např. umění, vynalézavost),
- někoho, kdo bojoval za práva druhých,
- někoho, kdo pečoval o přírodu,
- někoho, kdo byl odvážný tím, že zůstal věrný svým snům.

V příloze najdete tipy z knihy ***Příběhy na dobrou noc pro malé rebelky***, které jsou různého charakteru. Vzhledem k tomu, že se v této knize jedná o příběhy žen, můžete pracovat i s příběhy například z knížky ***Příběhy pro kluky, kteří se nebojí být výjimeční*** (tipy na konkrétní příběhy jsou také v příloze).

Zdůrazňujte, že „přínos světu“ má mnoho podob a není jenom o slávě.

Popis ověřování

Učitel sleduje, jak žáci diskutují o hodnotě rozmanitosti a jedinečnosti a jak identifikují přínosy, které rozmanitost přináší. Při práci s příběhy pozoruje, zda žáci rozpoznávají jedinečnost postav a jejich vliv na okolí a na svět. Učitel se zaměřuje na to, jak žáci propojují osobní zkušenosti s těmi globálními a jak přemýšlejí o svých vlastních schopnostech a nápadech, které mohou přinést do světa, zda vycházejí z jejich osobních zájmů a dovedností. Ověřuje, zda žáci rozumí tomu, jak může každý člověk přispět k pozitivní změně, i když jde o drobnosti.

Ve vztahu k rozvíjeným klíčovým kompetencím učitel sleduje, jak žáci projevují citlivý přístup k rozmanitosti a jedinečnosti lidí během diskusí a aktivit. Pozoruje, jak žáci respektují odlišnosti mezi lidmi, když diskutují o přínosech rozmanitosti pro společnost. Sleduje, zda žáci identifikují příležitosti ke zlepšení svého okolí, aby aktivně přispěli drobnou činností, a jak reflektují význam svého jednání pro lidi nebo okolní prostředí. Zachycuje, jak žáci přemýšlejí o tom, co udělali, proč to udělali a jaký to mělo dopad. Pozoruje, zda dovedou propojit vlastní zkušenost s tím, co dříve poznali při práci s příběhy, a jak přemýšlejí o možnosti přinášet pozitivní změnu.

Zdroje

Favilli, E., & Cavallo, F. (2016). *Příběhy na dobrou noc pro malé rebelky*. Albatros.

Brooks, B. (2018). *Příběhy pro kluky, kteří se nebojí být výjimeční*. Presco Group.

Příloha

Tipy na příběhy z knížky *Příběhy na dobrou noc pro malé rebelky*

Wangari Maathai

Wangari Maathai z Keni milovala přírodu. Vysadila miliony stromů, aby pomohla zemi, která trpěla suchy a hladomory. Její vytrvalost zachránila mnoho vesnic a inspirovala další lidi k péči o planetu.

Malála Júsofzajová

Malála z Pákistánu chtěla, aby všechny dívky měly právo chodit do školy. Nebála se mluvit nahlas, i když jí hrozilo nebezpečí. Její odvaha změnila životy tisíců dětí na celém světě.

Frida Kahlo

Frida Kahlo byla mexická malířka, která malovala svůj život plný bolesti i radosti. Její originální styl a odvaha být sama sebou inspirovaly miliony lidí po celém světě. Ukázala, že i bolest se může proměnit v krásu.

Amelia Earhartová

Amelia Earhartová byla první žena, která přeletěla Atlantický oceán. Nebála se jít za svým snem v době, kdy ženy měly omezené možnosti. Díky své odvaze změnila pohled na to, co ženy dokážou.

Tipy na příběhy z knížky *Příběhy pro kluky, kteří se nebojí být výjimeční*

Louis Braille

Louis Braille byl chlapec, který přišel o zrak. Nevzdal se a vymyslel speciální písmo, které umožnilo nevidomým lidem číst a psát. Jeho vynález pomáhá milionům lidí na celém světě.

Stephen Hawking

Stephen Hawking byl vědec, který studoval vesmír. I když kvůli nemoci téměř nemohl hýbat tělem, jeho mysl zůstala silná. Díky své vytrvalosti změnil náš pohled na černé díry a vesmír.

David Attenborough

David Attenborough celý život cestoval po světě a ukazoval lidem krásu přírody. Svými filmy učil lidi, jak je důležité chránit planetu. Jeho práce pomáhá chránit zvířata a přírodu.

William Kamkwamba

William Kamkwamba pocházel z malé vesnice v Malawi. Když byla jeho rodina ohrožena hladem, vymyslel způsob, jak z věcí, které našel, postavit větrnou turbínu. Díky své vynalézavosti přivedl elektřinu a naději do své komunity a inspiroval lidi po celém světě.